

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETİM ELEMANLARINA YÖNELİK METAFORLARI

The Metaphors Of Prospective Teachers Towards Teaching Staff

Prof. Dr. Arzu CANSARAN

Amasya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü, arzu.cansaran@amasya.edu.tr, AMASYA/TÜRKİYE

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0912-147X>

Öğr. Gör. Mehmet YAPICI

Amasya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, myapici69@gmail.com, AMASYA/TÜRKİYE

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8442-9239>

ÖZET

Bilim ve "öğretim elemanı" kavramı iç içe geçmiş, bir bütün olarak kabul gören bir sistemin ayrılmaz ikilisidir. Toplumda saygın, seçkin bir meslek grubunu ifade eden bilim insanlarına öğretmen adayları acaba nasıl bakmaktadır? Öğretmen adaylarının öğretim elemanlarına ilişkin sahip oldukları algıları, metaforlar yoluyla belirlemeyi hedefleyen bu çalışmada, nitel araştırma desenlerinden fenomenolojik desen kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu; 2019-2020 eğitim-öğretim yılında Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim gören ve çalışmaya katılmaya gönüllü olan 86 son sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Öğretmen adayları tarafından, öğretim elemanlarına ilişkin 116 geçerli metafor üretilmiştir.

Verilerin toplanması sırasında, çalışmada, öğretmen adaylarının öğretim elemanlarını hangi metaforlarla niteliklerini belirlemek amacıyla, onlara "Prof. Dr./ Doç. Dr./ Dr. Öğr. Üyesi/ Öğr. Grv./ Arş. Grv. gibidir, çünkü" şeklinde görüşlerini belirtmeleri istenen anketler için 50 dakika süre verilmiştir. Çalışmada verilerin analizi için "içerik analizi" tekniği kullanılmıştır.

Çalışmadan elde edilen metaforlar "akademik olan" ve "akademik olmayan" olmak üzere iki kategori altında toplanmıştır. Öğretim elemanlarına ilişkin akademik olan kategorisinde 61 geçerli metafor yer alırken, akademik olmayan kategorisinde 55 geçerli metafor bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Üniversite, Öğretim Elemanı, Öğretmen Adayı, Metafor

ABSTRACT

Science and teaching staff are two inseparable concepts and they are seen as total and accepted in the same system. How do prospective teachers see the scientists who are accepted as prominent and elite professional group in the society? This study was carried out using phenomenological design which is one of the qualitative methods to determine the perceptions of the prospective teachers towards teaching staff through metaphors. The sample of the study group consists of 86 final year students attending education faculty of Amasya University in 2019-2020 academic year participating voluntarily. 116 valid metaphors were developed for the teaching staff by prospective teachers.

During the data collection, the teaching staff were given a questionnaire lasted fifty minutes to answer to determine their ideas with which metaphors to qualify such as "Prof. Dr./ Doç. Dr./ Assist. Prof. Dr./ Lecturer/ Research Student, because" . In the study, the content analysis method was used to analyze the obtained data.

The obtained metaphors were classified into two groups called "academic" and "non-academic". There were 61 valid metaphors in academic category whereas 55 valid metaphors in non-academic category.

Key Words: University, teaching staff, prospective teacher, metaphor

1. GİRİŞ

Bilim, insanın kendisi, yaşadığı evren ve toplumla ilgili gerçeklere ulaşma çabası olarak her zaman var olmuştur. Bilim kavramı, tarihin hiçbir döneminde bugünkü kadar popüler olmamıştır. Bugün bilim, günlük ilişkilerdeki söylemlerden, akademik tartışmalara kadar hemen her alanda kullanılan bir kavramdır (Köroğlu & Köroğlu, 2016). Bilim, bilimsel yöntem kullanılarak elde edilir. Bu nedenle de en güvenilir bilgilerden meydana gelir. Bilim, "geçerliliği kabul edilmiş sistemli bilgiler bütünü" olarak tanımlanabilir. Bilimsel yöntem, problemi çözmek için bilimi kullanır. Bilim insanoglunun kendisini ve çevresini

tanımasını, neler olduğunu anlayıp bunların nedenlerini araştırmasını, ayrıca doğa ve toplum olaylarını denetim altına alabilmesini amaçlar (Karasar, 2000).

Bilime katkı sağlamak amacıyla, planlı ve sistematik olarak, verilerin toplanması, yorumlanması ve değerlendirilmesiyle yapılan çalışmalara bilimsel araştırma; çalışmaları yapan kişilere de araştırmacı denir (Çaparlar & Dönmez, 2016). Bilim insanı; evrendeki olay ve olguları araştıran, onun altında yatan gizemin kaynağını arayan, bu gizemin nedenlerini anlamaya çalışan, anladıklarını da basitleştirip toplumun anlayabileceği bir şekilde yayım yolu ile duyuran kişidir. Bilim insanı; evrensel düşünür, objektiftir, aydınlanmıştır, ahlaki sorumluluğu ve öngörüsü yüksektir (Ortaş, 2004). İnsanların etraflarındaki olgu ve olayları merak etmeleri, anlamaya çalışmaları, bilimlerin ve bilimsel araştırma yöntemlerinin oluşmasına zemin hazırlamıştır. İnsanoğlu, evrenin doğasını, içinde yaşadığı toplumun yapısını ve kendini tanımak, çevresinde olup biteni anlamlandırmak için okumaya, eğitim almaya ve kendini geliştirmeye devam etmektedir. Bu bakımdan bilimsel araştırma yöntemi yeterlilikleri, eğitimin her düzeyinde kazandırılması gereken temel yeterliklerden biri olmalıdır (Karmer, 2006). Eğitim ile kazandırılmaya çalışılan bilimsel yöntem becerisi; bilgiye hangi şekilde ulaşılabileceğini, bilginin kullanımını, organizasyonunu ve değerlendirilmesini ortaya koyar (Köseoğlu vd., 2007). Bu becerilerin yanında pozitif davranış ve tutumları da kazandırmak gerekir (Büyüköztürk, 1996).

Bilimsel bilgi üretildiği alanda var olan bilgiye yeni katkılar yapar. Aynı zamanda bilimsel bilgi okunduğu ve uygulamaya dönüştürüldüğü oranda değer kazanır. Yapılan araştırmalarda amaç, teorik olarak üretilen bilginin uygulamaya dönüştürülebilmesidir (Kıldan ve Ahi, 2015). Artık yeni paradigmlar “üretilen bilgi”den çok “kullanılan bilgi” bakış açısı ile oluşturulmaktadır ve bilimsel araştırmaların asıl hedef kitlesi, bilimsel çevre yerine gerçek yaşamda o disiplini uygulayan bireylerdir (Crook, 2002). Bilginin üretildiği ve paylaşıldığı temel kurumlardan biri üniversitelerdir.

Üniversiteler, toplumun bilimsel üretkenliğini sağlama ve sürdürme, bilgi ve teknoloji üretme, ulaşılan bilimsel sonuçların toplumla paylaşılması ve toplumun ihtiyaç duyduğu nitelikli insan gücünün karşılanması için kurulmuştur. Nitelikli insan gücü ihtiyacının karşılanması için, nitelikli akademisyenlerin varlığı gereklidir (İnanlı, Tunç ve Uslu, 2013). Akademisyenlik, üniversite ve benzeri yükseköğretim kurumlarında öğretimi gerçekleştiren, araştırma yapan ve özgün çalışmalarıyla alanına katkı sunan bilim insanlarına verilen genel mesleki unvandır. Üniversiteler eğitim birimleri içerisinde en üstte yer alan kuruluşlardır. Bu nedenle toplumsal yapıda oldukça önemli yer tutarlar. Bu kurumlarda çalışan akademisyenlerin gerek kişisel gelişimleri gerekse de yetiştirdikleri öğrencilerin gelişimleri bakımından akademisyenliğin son derece mühim bir meslek olduğunu ifade edilebilir (Hotamışlı vd., 2011). Akademisyenlerin kariyer yaşamı, öğretim elemanlarının başlangıcından en üst düzeydeki akademik dereceye kadar devam eden yükseltme ve atama sürecinden oluşmaktadır (Karataş vd., 2017). Bir akademisyen kendi bilim alanında ne kadar üst düzeyde bilgi sahibi olursa olsun, bu bilgiyi anlaşılır şekilde sunabildiği ve diğer bilim insanları ile paylaşabildiği ölçüde bilimin faydasına kullanabilir. Akademik alanda bilgi paylaşımı, çoğunlukla bilimsel makale ve kitap yayımlayarak gerçekleşmektedir (Çakmakkaya, 2013).

Türkiye yükseköğretim sisteminde eğitim-öğretim ve bilimsel faaliyetlerde öğretim üyelerine yardımcı olan akademik personel, araştırma görevlisi olarak isimlendirilmektedir. Araştırma görevlileri eğitim-öğretim, araştırma, idari hizmetler gibi pek çok alanda görev yapmaktadır (İpek & Gök, 2015). 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'na göre, profesör, en yüksek düzeydeki akademik unvana sahip kişidir. Aynı kanunda doçentlik sınavını başarmış akademik unvana sahip kişi ise doçent olarak ifade edilir. Doktor öğretim üyesi de, doktora çalışmalarını başarı ile tamamlamış, tıpta uzmanlık veya belli sanat dallarında yeterlik belge ve yetkisini kazanmış, ilk kademedeki akademik unvana sahip kişi olarak tanımlanmaktadır. Yine aynı kanunda, öğretim görevlisi, ders vermek ve uygulama yaptırmakla yükümlü bir öğretim elemanıdır (<https://www.yok.gov.tr/kurumsal/mevzuat>).

Akademik yükselmeye daha çok önem veren öğretim elemanları, eğitim-öğretim faaliyetlerine daha az önem veriyor olabilir ve benzer şekilde eğitim-öğretim faaliyetleri için çok emek harcayan öğretim elemanları, akademik olarak daha az üretken oldukları için daha düşük unvanlara sahip olabilirler (Özgüngör & Duru, 2014). Öğretim elemanının akademik unvanının öğrenci değerlendirmeleriyle ilişkisini anlamaya yönelik az sayıdaki araştırmalar, bu iki değişken arasında ya ilişki bulunmadığını (Petcher & Chow, 1988) ya da profesörlerin daha düşük puanlar aldığını (Nasser & Hagtvet, 2006) ortaya çıkarmıştır. Akademisyenler öğrencilere aynı zamanda akademik danışmanlık da yaparlar. Akademik danışmanlık,

öğrencilerin akademik veya akademik olmayan sıkıntılarıyla ilgili olarak, yoğun biçimde öğretmene başvurdukları eğitimsel bir süreç olarak tanımlanmaktadır. Akademik danışmanlık, çoğunlukla akademik başarıya aracılık etmekte ve akademik yaşamın düzenlenmesine yardımcı olmaktadır (Nunes et al., 2013). Doğası gereği akademik danışmanlık üniversitelerde gerçekleştirilmektedir.

2. YÖNTEM

Öğretmen adaylarının öğretim elemanlarına ilişkin sahip oldukları algıları, metaforlar yoluyla belirlemeyi hedefleyen bu çalışmada, nitel araştırma desenlerinden fenomenolojik desen kullanılmaktadır. Fenomenolojik desen, farkında olduğumuz ama derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız durumlara odaklanmaktadır. Fenomenoloji, bize tümüyle yabancı olmayan fakat tam olarak anlamını da kavrayamadığımız olguları araştırmayı hedefleyen çalışmalar için uygun bir araştırma zemini oluşturur (Yıldırım & Şimşek, 2006).

Araştırmanın çalışma grubunu, 2019-2020 eğitim-öğretim yılında Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde okuyan 86 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Uygulama 7-25 Ekim 2019 tarihleri arasında, ilgili öğretim elemanından izin alınarak, Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi dersliklerinde yapılmıştır. Öğretmen adaylarına araştırmanın amacı anlatılarak, katılımın zorunlu olmadığı ve kimlik bilgilerinin özellikle yazılmaması gerektiği söylenerek uygulamaya geçilmiştir. Çalışma grubunun dağılımı aşağıdaki Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1. Araştırmanın Çalışma Grubunun Bölümlere Göre Dağılımı

Bölüm	Öğrenci Sayısı
Sınıf Öğretmenliği	16
Türkçe	15
Beden Eğitimi	18
İngilizce	19
Psikolojik Danışma ve Rehberlik	18

Verilerin toplanması amacıyla, araştırmada, öğretmen adaylarının öğretim elemanlarını hangi metaforlar ile nitelediklerini belirlemek amacıyla, onlara “Prof. Dr..... gibidir, çünkü”, “Doç. Dr. gibidir, çünkü”, “Dr. Öğretim Üyesi gibidir, çünkü”, “Öğr. Grv. gibidir, çünkü”, ve “Arş. Grv. gibidir, çünkü” şeklinde görüşlerini belirtmeleri istenen anketler verilip 50 dakikalık süre içinde doldurmaları sağlanmıştır.

Çalışmada verilerin analizi için “içerik analizi” tekniği kullanılmıştır. İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde organize ederek yorumlamaktır (Yıldırım & Şimşek, 2006). Bu bağlamda çalışmada veri analizi için şu yol izlenmiştir:

1. Adlandırma basamağı: Öğretmen adaylarının metaforları tek tek adlandırılarak listelenmiştir.
 2. Kategori oluşturma basamağı: Öğretmen adaylarının ürettiği metaforlar kavramsal kategoriler altında gruplandırılmıştır. Metaforlar ve gerekçeleri birlikte değerlendirilerek kategoriler belirlenmiştir.
 3. Geçerlik ve güvenilirlik basamağı: Çalışmada, araştırma bütün süreçleri ile adım adım anlatılarak geçerliliği sağlanmıştır. Sınıflandırmaların güvenilirliğini artırmak için çalışma, araştırmacılar tarafından ayrı ayrı sınıflandırılmış ve karşılaştırılarak son şekli verilmiştir. Çalışmanın güvenilirlik hesaplaması Miles & Huberman (1994), "uyuşum yüzdesi formülü" [$P = (Na / Na + Nd) \times 100$] kullanılarak saptanmıştır.
- Güvenirlik hesaplamasındaki uyuşum yüzdesi %70 olduğunda güvenilirlik yüzdesine ulaşılmış kabul edilir (Yıldırım & Şimşek, 2006). Çalışmanın uyuşum yüzdesi % 89 olarak bulunmuştur.
4. Frekans ve yorumlama basamağı: Metaforların frekansları çıkarılarak kavramsal kategoriler altında yorumlanmıştır.

3. BULGULAR VE YORUMLAR

Tablo 2. Prof. Dr.'lara İlişkin Metaforlar ve Gerekçeleri

Akademik Olanlar		Akademik Olmayanlar	
Metafor	Gerekeçe	Metafor	Gerekeçe
Kitap (8)	1-2) Çok derin bilgiye sahiptir ve belli bir yere gelmiştir 3) Aradığımız her şey onda vardır 4) Bilgilidir 5) Bilgi doludur 6) Bilgisi çoktur 7) Bilgisi bitmez 8) Sizi aydınlatır	Kral (5)	1) En bilgili ve kıdemli kişidir 2) En yüksek rütbeye sahiptir 3) Altındaki bireyleri yönetmekle yükümlüdür 4) Yönetim onun elindedir 5) Son söz onundur
Dedektif (5)	1) Sürekli araştırma içerisindedir 2-3-4-5) Bilgi değişken olduğu için araştırması lazım	Çatı (3)	1) En yetkili kişidir 2-3) En yüksektedir
Güneş (4)	1) Büyük alana hizmet eder 2) Etrafına bilgi saçar, o bilgi ile aydınlatır 3) Karanlığı aydınlığa çıkaran bilgi kutusudur 4) Tüm bilgileri kendinde toplayıp etrafını aydınlatır	Aslan (3)	1) Lider odur 2-3) Kral odur
Yaşlı çınar (3)	1) Yetiştirdiği insanlar yurdun her yerine yayılmıştır, tıpkı kökleri gibi 2) Hem son halini almıştır hem de gelecek kuşaklara yol gösterir 3)Emekli olması gerekir	Ebeveyn (2)	1) Her şeyi tecrübe etmiştir 2) Her şeyi bilir
Bilge (2)	1) Araştırmak kelimesinin hakkını verir 2) Bilgisi çoktur	Balon (2)	1) Çokbilmiştir, havasından geçilmez 2) Dışarıdan şişik ama içerisi çok da dolu değil
Kraliçe arı (2)	En bilgili olandır ve diğerlerini yönlendirir Sürekli çalışma halindedir	Lokman hekim	Her derde devadır
Karınca (2)	1) Çok çalışkan ve zekidir 2) Sürekli çalışır ve işi hiç bitmez	Yüksek dağ	Erişilmesi güç ama manzarası güzel
Beyin	Çok çalışma gerektirir	Ahtapot	Herkesle ve her yerle bağlantısı vardır
Uçak	Her yerde bilgiye en kısa yoldan ulaşır	Kalp	Geldiği konumda adaleti temsil eder
Sarmaşık	Öğrencilerin beynini nasıl saracağını bilir	Şeker	Gül yüzü hiç solmaz
Kuş	Özgürce düşünüp fikirler oluşturabilir	Hakem	Ünvanının verdiği özgüven ile bütün okulu yönetir
Mum	Kendini eritip öğrenciyi aydınlatır	Zarf	Öğrenciye her zaman bir mektubu vardır
Jeneratör	İhtiyaç duyulduğunda her an kullanıma hazır, donanımlı		
Dolu başak	Mütevaziliği ile dolduğunu belli eder		
Model	Öğrenci onu örnek alır Öğrencileri onları örnek alır ve yansıtır		
Ağaç	Kökü sağlamdır		

Öğretmen adayları tarafından; Prof. Dr.'lara ilişkin "akademik olan" kategorisinde 16, "akademik olmayan" kategorisinde ise 12 olmak üzere, toplam 28 geçerli metafor üretilmiştir. Prof. Dr.'lara ilişkin olarak üretilen "akademik olan" kategorisinde en çok tekrarlanan metaforlar; kitap (8), dedektif (5) ve güneş (4) metaforlarıdır. Öğretmen adaylarının "akademik olan" kategorisinde ürettikleri metaforlara gerekçeleri ile birlikte bakıldığında; Prof. Dr.'ların son derece saygın ve akademik yaşamın zirvesi olarak değerlendirildiği, bu değerlendirmenin temel odağının ise bilgi birikimi ile ilişkili, bilimsel araştırma sürecinin yaşama yansıtılması ile somutlaştırılmasından kaynaklandığı ileri sürülebilir.

Prof. Dr.'lara ilişkin olarak üretilen "akademik olmayan" kategorisinde en çok tekrarlanan metaforlar; kral (5), çatı (3) ve arslan (3) metaforlarıdır. Öğretmen adaylarının "akademik olmayan" kategorisinde ürettikleri metaforlara gerekçeleri ile birlikte bakıldığında; Prof. Dr.'ların, daha çok otorite olarak görüldükleri, mesleki statülerini, yönetmek ile ilişkilendirdikleri, idari makamları ile daha çok göz önünde buldukları şeklinde yorumlanabilir. Akademik olmayan kategorisindeki metafor ve gerekçeleri, Prof. Dr.'ların akademik yönlerini yeterince gösteremedikleri ya da bu yöndeki eğilimlerini yaşama somut olarak yansıtamamalarından kaynaklandığı ileri sürülebilir. Bu kategoride yer alan bazı metafor ve gerekçeleri nezaket ve saygı ölçütlerine uymadığı için elenmiştir.

Tablo 3. Doç. Dr.'lara İlişkin Metaforlar ve Gerekçeleri

Akademik Olanlar		Akademik Olmayanlar	
Metafor	Gerekçe	Metafor	Gerekçe
Güneş (6)	1-2) Etrafını aydınlatır 3) Etrafa bilgi saçar 4-5) Karanlığı aydınlatır, yolumuza rehberdir 6) Yolumuzu aydınlatır	Vezir (4)	1) Bir üst seviyeye çıkmak için daha çok çalışır 2) En üste en yakındır 3) Profesörün bir altıdır 4) Dertlere çare bulur
Kütüphane (5)	1-2) Her an her konuda bilgi verir 3-4) Bilgisi çoktur 5) İçinde birçok bilgi var	Merdiven (2)	1) Prof.'luğa doğru adım adım ilerler 2) Asıl hedef yukarılara ulaşmaktır
Ağaç (2)	1) Meyveleriyle öğrencileri besler 2) Meyvesini almasını bilir	Emek	Buraya gelmek için çok fedakarlık yapmıştır ve zirveyi zorluyordur
Yıldız (2)	1) Bilgilidir, etrafını aydınlatır 2) Mesleki anlamda çok güzel ve ideal bir yerdedir	Deniz	Büyük parçaya ulaşmaya az kalmıştır
Pusulula	Yol gösterir	Araba	Benzin bitmeden durmaz, daha yolu vardır
Arı	Çok çalışkan ve faydalıdır	Komutan	Bizi askerleri sanıyor
Karınca	Gece gündüz çalışır	Dağcı	En yükseği hedeflemekte ve bu uğurda çalışmaktadır
Yaşlı bilge	Tecrübelidir, bilgilidir	Ergen çocuk	Bir şeyleri başarsa da henüz gideceği yollar vardır
Çalar saat	Programlı, çalışkan ve dakiktir		
Trafik polisi	Yol gösterir		

Öğretmen adayları tarafından; Doç. Dr.'lara ilişkin "akademik olan" kategorisinde 10 "akademik olmayan" kategorisinde ise 8 olmak üzere, toplam 18 geçerli metafor üretilmiştir. Doç. Dr.'lara ilişkin olarak üretilen "akademik olan" kategorisinde en çok tekrarlanan metaforlar; güneş (6), kütüphane (5), ağaç ve yıldız (2) metaforlarıdır. Öğretmen adaylarının "akademik olan" kategorisinde ürettikleri metaforlara gerekçeleri ile birlikte bakıldığında; Doç. Dr.'ların bilgileri oldukça çok, bu bilgiyi etraflarına yansıtarak çevrelerini aydınlatan, öğrencilere iyi birer rehber olan saygın kişiler olarak değerlendirildiği, bu değerlendirmenin temel odağının ise bilgi birikimi ve bilginin aktarımı ile ilişkili olduğu, aynı zamanda öğrencilere birçok konuda olumlu ve ılımlı yaklaşımlarından kaynaklandığı ileri sürülebilir.

Doç. Dr.'lara ilişkin olarak üretilen "akademik olmayan" kategorisinde en çok tekrarlanan metaforlar; vezir (4) ve merdiven (2) metaforlarıdır. Öğretmen adaylarının "akademik olmayan" kategorisinde ürettikleri metaforlara gerekçeleri ile birlikte bakıldığında; Doç. Dr.'ların, en üste ulaşma yönünde yol aldıkları, sürekli bunu için uğraştıkları, bu uğurda zaman ve emek harcadıkları şeklinde yorumlanabilir. Akademik olmayan kategorisindeki metafor ve gerekçelerin, Doç. Dr.'ların sürekli akademik yönlerini geliştirme ve en üst dereceye ulaşma hususundaki çalışmalarının, öğrenciler tarafından fazlaca dikkat çekmesinden kaynaklandığı ileri sürülebilir.

Tablo 4. Dr. Öğr. Üyelerine İlişkin Metaforlar ve Gerekçeleri

Akademik Olanlar		Akademik Olmayanlar	
Metafor	Gerekçe	Metafor	Gerekçe
Kütüphane (4)	1) Sürekli araştırma halindedir 2) Her şeyi sebepleriyle bilirler 3) Her konuda bilgi sahibidirler 4) Bilgilerin sentezidir	Fidan (3)	1) Hep yükselmeye hazırdır 2) Önünde hala yollar vardır 3) Daha çok yolu var
Ders kitabı (2)	1) Alanında öğrencinin ulaşabileceği bilgileri sağlayabilmektedir 2) En yakın dostumuzdur	Tekvandocu	Savaşı hiçbir an bırakmaz
Ağaç (2)	1-2) Meyveleriyle öğrencilerini besler	Yıldız	Karanlıkta da aydınlıkta da parladığını zanneder
Profesyonel sporcu (2)	1-2) Disiplinlidir	Keçi	Dediğim dedik, inatçıdır
Yıldız	Bakınca yalnız olmadığınızı hissedersiniz, yol gösterir	Gökkuşuğu	Tüm renkleri barındırır
Umut	Öğrenciye bir şeyler katar	Aile	Her şeydir
Arı	Çalışır ve işbirliği içerisinde Sürekli çalışır	Vinç	Bütün yük onların omuzlarındadır
Makine	Tüm işlerinde dakik ve hızlıdır	Boş teneke	Konuşmalarının ders ile ilgisi yok
Bilgisayar	Beyninde sürekli işlem yapar	Tozlu kitap	Geçmişte kalmış ve kendini güncelleyememiştir
Tuğla	Bütünü oluşturmak için temelde ihtiyaç duyulan malzemedir	Yedek Lastik	Doçentin bir altıdır
Arı	Çalışır ve işbirliği içerisinde Sürekli çalışır	Sorgu meleği	Devamlı sınav yapar

Öğretmen adayları tarafından; Dr. Öğr. Üyelerine ilişkin "akademik olan" ve "akademik olmayan" kategorilerinde 11'er tane olmak üzere, toplam 22 geçerli metafor üretilmiştir. Dr. Öğr. Üyelerine ilişkin olarak üretilen "akademik olan" kategorisinde en çok tekrarlanan metaforlar; kütüphane (4), ders kitabı (2), ağaç (2) ve profesyonel sporcu (2) metaforlarıdır. Öğretmen adaylarının "akademik olan" kategorisinde ürettikleri metaforlara gerekçeleri ile birlikte bakıldığında; Dr. Öğr. Üyelerinin oldukça disiplinli çalışan, sürekli araştırma yapan, aynı zamanda da öğrencilere yol gösteren, dost olan kişiler olarak değerlendirildiği, bu değerlendirmenin Dr. Öğr. Üyelerinin ise çalışma disiplinlerinden, sürekli geliştirdikleri bilgi birikimlerinden ve öğrencilere olan dostane yaklaşımlarından kaynaklandığı ileri sürülebilir.

Dr. Öğr. Üyelerine ilişkin olarak üretilen "akademik olmayan" kategorisinde en çok tekrarlanan metafor fidan (3) metaforudur. Öğretmen adaylarının "akademik olmayan" kategorisinde ürettikleri metaforlara gerekçeleri ile birlikte bakıldığında; Dr. Öğr. Üyelerini, sürekli yeniliğe açık, önünde daha gidilecek yolları olan ve gelişmekte olan kişiler olarak gördükleri şeklinde yorumlanabilir. Akademik olmayan kategorisindeki metafor ve gerekçeleri, Dr. Öğr. Üyelerinin aynı zamanda akademik yönlerini henüz yeterince geliştiremediklerine ve kendilerini zamana uyduramadıklarına da işaret etmektedir.

Tablo 5. Öğr. Görevlilerine İlişkin Metaforlar ve Gerekçeleri

Akademik Olanlar		Akademik Olmayanlar	
Metafor	Gerekçe	Metafor	Gerekçe
Güneş (2)	1) Fidanlar yetiştirir 2) Aydınlatır	Lise Öğretmeni (3)	1) Ders anlatır 2) Öğrenmeyi ve öğretmeyi sever 3) Sadece öğretir, başka sıfatı yoktur
Ham meyve	Olgunlaşması için emek gerekir	Şoför (3)	1) Vites artırmak ister 2) Sallar başını alır maaşını 3) Seni her zaman hedefe götürür
Su	Bilgilerini bize doğru, duru bir şekilde aktarır	Arkadaş (2)	1) Öğrencinin halinden anlar 2) Öğrenciye çok yakındır
Çanta	Her türlü bilgiyi saklar	Yedek oyuncu	Uzman olmasa bile her derse girer
Vakıf	Öğrencilere çok yardım eder	Gül	Etrafına gülücükler saçar
Kılavuz	Her yönden gelişimini tamamlamış ve niteliklidir	Şeker	Sözleri hep tatlıdır
Bilgisayar	Bilgileri depolar	Oturan boğa	Sadece konuşup gider
Çocuk	Belli yetkinliklere sahiptir ama kendini geliştirmelidir	Bağımlı	Elinde ders notu yoksa, derste o da yoktur
Sarmaşık	Hedeflediği bilgiye bir şekilde uzanır	Su	Her zaman ihtiyaç duyulur
Kitap	Okudukça okuyasın gelir	Hayalet	Hiçbir zaman ortamlarda görünmez
Yarış atı	Sürekli başarmaya çalışır	Gözlük	Net görmemizi sağlar
Arı	Hem balı hem de iğnesi vardır	Leylek	Bir oradadırlar, bir burada
Kaşif	Çıktığı yolu yavaş yavaş keşfeder	Su	En güçlüsünün kendisi olduğunu zanneder
		Ağustos böceği	Çok rahattırlar

Öğretmen adayları tarafından; Öğr. Görevlilerine ilişkin "akademik olan" kategorisinde 13, "akademik olmayan" kategorisinde ise 14 olmak üzere, toplam 27 geçerli metafor üretilmiştir. Öğr. Görevlilerine ilişkin olarak üretilen "akademik olan" kategorisinde en çok tekrarlanan metafor, güneş (2) metaforudur. Öğretmen adaylarının "akademik olan" kategorisinde ürettikleri metaforlara gerekçeleri ile birlikte bakıldığında; Öğr. Görevlilerinin gelişmeleri için zaman ve emeğe ihtiyaç duyan, aynı zamanda nitelikli bilgilere sahip olan ve bunu da öğrencilerine aktaran kişiler olarak değerlendirildiği, bu değerlendirmenin başlangıç noktasının ise Öğr. Görevlilerinin öğrencilere karşı yardımsever ve koruyucu olması, onları anlaması, gelişmekte olmasına rağmen faydalı bilgilere sahip olup bunları öğrencilerine aktarabilmesi gibi durumlardan kaynaklandığı ileri sürülebilir.

Öğr. Görevlilerine ilişkin olarak üretilen "akademik olmayan" kategorisinde en çok tekrarlanan metaforlar; lise öğretmeni (3), şoför (3) ve arkadaş (2) metaforlarıdır. Öğretmen adaylarının "akademik olmayan" kategorisinde ürettikleri metaforlara gerekçeleri ile birlikte bakıldığında; Öğr. Görevlilerinin, daha çok öğrenci dostu olarak görüldükleri, ders anlatımından başka hiçbir sorumluluklarının olmadığına inanıldığı, öğrenme ve öğretmeyi sevdiği ve her derse girebileceklerine inanıldığı şeklinde yorum yapılabilir. Akademik olmayan kategorisindeki metafor ve gerekçelerden yola çıkılarak, Öğr. Görevlilerinin, görevi bilhassa ders anlatmak olan ve bunun rahatlığını yaşayan, bir o kadar da öğrenci yanlısı öğretim elemanları oldukları düşünülebilir.

Tablo 6. Arş. Görevlilerine İlişkin Metaforlar ve Gerekçeleri

Akademik Olanlar		Akademik Olmayanlar	
Metafor	Gerekçe	Metafor	Gerekçe
Çıracak (11)	1) Ustalaşmaya doğru yol alır 2) Öğrenmesi gereken çok şey vardır 3) Daha yolun başındadır ve öğreneceği çok şey vardır 4) Her şeyi öğrenmek ve kendini geliştirmek için uğraşır 5) Daha çok yenidir ve gençtir 6) Öğrenerek büyür (ilerler) 7) Her türlü bilgiye açtır 8) Diğer öğretim elemanlarına yardım eder 9) Çevresinden bir şeyler öğrenerek kendisini geliştirmeye uğraşır 10) Daha gidecek çok yolu vardır 11) Sürekli kendini geliştirmek zorundadır	Hamal (4)	1) Angarya işleri hallederler 2-3) Sürekli çalışır 4) Her işe koşturur
Araştırmacı (6)	1) Araştırma yapar 2) Araştırmalara yardım eder 3) Araştırmayı sever 4) Araştırmak ve bilim onun işidir 5) Hep yazar 6) Asla okumaktan ve araştırmaktan vazgeçmez	Çıracak (2)	1) Tüm işleri yaparlar 2) Bütün ayak işleri ona yaptırılır
Tohum (3)	1) Yeşermesi için sulanması lazımdır 2) Olgunlaşması için önünde çok yol vardır 3) Doğru şartlar sağlanırsa ağaca dönüşebilir	Dinamo	O olmadan düzen işlemez
Karınca (2)	1) Aralarında en çok o araştırarak çalışır 2) Çalışması hiç bitmez	Sunucu	Duyuru yapar
Stajyer (2)	1) Akademik kadrodaki en yeni kandır 2) Heyecanı, isteği ve hedefleri fazladır	Karınca	Hem çok çalışıp hem de ezilirler
Pusula (2)	1) Pek çok insana yol gösterir 2) Sürekli farklı yerlere yönlendirilirler	Robot	Denileni yapar
Yardım vakfı (2)	1) Öğrenciye en yakın ve ulaşılabilir olandır 2) Öğrencilere ve öğretim elemanlarına yardımda bulunur	Balon	Dıştan her şey gibi durup, içi boştur
Fidan	Büyük bir gelişmenin başlangıcıdır	Kaleci	Öğrencinin tüm yükü omuzlarındadır
Kütüphane	İçerisinde araştırma inceleme yapılabilir	Tuz	Olmazsa tadımız kaçır
Kılavuz	Bir yerlere ulaşabilmemizi sağlar	Bomba	Her an patlayabilir
Arı	Çok çalışması lazım		

Öğretmen adayları tarafından; Arş. Görevlilerine ilişkin "akademik olan" kategorisinde 11, "akademik olmayan" kategorisinde ise 10 olmak üzere, toplam 21 geçerli metafor üretilmiştir. Arş. Görevlilerine ilişkin olarak üretilen "akademik olan" kategorisinde en çok tekrarlanan metaforlar; çıracak (11), araştırmacı (6), tohum (3), karınca (2), stajyer (2), pusula (2) ve yardım vakfı (2) metaforlarıdır. Öğretmen adaylarının "akademik olan" kategorisinde ürettikleri metaforlara gerekçeleri ile birlikte bakıldığında; Arş. Görevlilerinin daha yolun başında olan, araştırma yaparak ilerleyen, sürekli çalışmak durumunda olan, öğrencilerin ve akademik personelin yardımcıları olarak değerlendirildikleri, bu değerlendirmenin temel odağının ise araştırma görevliliğinin akademik kariyer sürecinin en başında bulunması ve ancak zaman içerisinde çalışarak gelişme kaydedilecek olmasının düşünülmesinden kaynaklandığı ileri sürülebilir.

Arş. Görevlilerine ilişkin olarak üretilen "akademik olmayan" kategorisinde en çok tekrarlanan metaforlar; hamal (4) ve çıracak (2) metaforlarıdır. Öğretmen adaylarının "akademik olmayan" kategorisinde ürettikleri metaforlara gerekçeleri ile birlikte bakıldığında; Arş. Görevlilerinin her işe koşturur, üstleri tarafından verilen her görevi yapan, yükün büyük bir kısmını omuzlayan, zincirin en önemli parçalarından biri olarak değerlendirildikleri şeklinde yorum yapılabilir. Akademik olmayan kategorisindeki metafor ve gerekçeleri, Arş. Görevlilerinin üniversite ortamının dinamosu oldukları ve onlarsız akademik düzenin söz konusu olmayacağı fikrini yansıtmaktadır.

4. SONUÇ

Üniversite; ulusun ve toplumun öncü itici gücüdür. Bu itici gücün toplumun şekillenmesinde bilimsel normlar çerçevesinde düzenleyici olabilmesi için nitelikli insan gücüne sahip olması gerekir. Üniversitelerde işören olarak öğretim elemanları ve idari personel görev yapmaktadır. Öğretim elemanları,

Prof. Dr.'dan Arş. Grv.'lisine kadar uzanırlar ve hem akademik yaşamın basamaklarını hem de görev dağılımlarını ifade ederler.

Öğretmen adaylarının Prof. Dr.'lara ilişkin "akademik olan" kategorisinde ürettikleri metaforlara gerekçeleri ile birlikte bakıldığında; Prof. Dr.'ların son derece saygın ve akademik yaşamın zirvesi olarak değerlendirildiği görülmektedir. Öğretmen adaylarının "akademik olmayan" kategorisinde ürettikleri metaforlara gerekçeleri ile birlikte bakıldığında; Prof. Dr.'ların, daha çok otorite olarak görüldükleri, mesleki statülerini, yönetmek ile ilişkilendirdikleri, idari makamları ile daha çok göz önünde buldukları şeklinde yorumlanabilir.

Profesör, kendi alanında tanınan bir liderdir. Ayrıca profesörden üst düzey akademik işlevleri yapması, akademik etkinlikleri ve araştırmaları değerlendirmesi beklenmektedir. Profesörler araştırma ve akademik etkinliklerin düzenlenmesinde anahtar rol oynamakta, yetişmekte olan akademisyenlere de danışmanlık yapmaktadır (Korgan, 2007).

Öğretmen adaylarının Doç. Dr.'lara ilişkin "akademik olan" kategorisinde ürettikleri metaforlara gerekçeleri ile birlikte bakıldığında; Doç. Dr.'ların bilgileri oldukça çok, bu bilgiyi etraflarına yansıtarak çevrelerini aydınlatan, öğrencilere iyi birer rehber olan saygın kişiler olarak değerlendirildiği görülmektedir. Öğretmen adaylarının "akademik olmayan" kategorisinde ürettikleri metaforlara gerekçeleri ile birlikte bakıldığında; Doç. Dr.'ların, en üste ulaşma yönünde yol aldıkları, sürekli bunu için uğraştıkları, bu uğurda zaman ve emek harcadıkları şeklinde yorumlanabilir.

Öğretmen adayları tarafından; Dr. Öğr. Üyelerine ilişkin "akademik olan" kategorisinde ürettikleri metaforlara gerekçeleri ile birlikte bakıldığında; Dr. Öğr. Üyelerinin oldukça disiplinli çalışan, sürekli araştırma yapan, aynı zamanda da öğrencilere yol gösteren, dost olan kişiler olarak değerlendirildiği görülmektedir. Öğretmen adaylarının "akademik olmayan" kategorisinde ürettikleri metaforlara gerekçeleri ile birlikte bakıldığında; Dr. Öğr. Üyelerini, sürekli yeniliğe açık, önünde daha gidilecek yolları olan ve gelişmekte olan kişiler olarak gördükleri şeklinde yorumlanabilir.

Öğretmen adayları tarafından; Öğr. Görevlilerine ilişkin "akademik olan" kategorisinde ürettikleri metaforlara gerekçeleri ile birlikte bakıldığında; Öğr. Görevlilerinin gelişmeleri için zaman ve emeğe ihtiyaç duyan, aynı zamanda nitelikli bilgilere sahip olan ve bunu da öğrencilerine aktaran kişiler olarak değerlendirildiği görülmektedir. Öğretmen adaylarının "akademik olmayan" kategorisinde ürettikleri metaforlara gerekçeleri ile birlikte bakıldığında; Öğr. Görevlilerinin, daha çok öğrenci dostu olarak görüldükleri, ders anlatımından başka hiçbir sorumluluklarının olmadığına inanıldığı, öğrenme ve öğretmeyi sevdiğileri ve her derse girebileceklerine inanıldığı şeklinde yorum yapılabilir.

Öğretmen adayları tarafından; Arş. Görevlilerine ilişkin "akademik olan" kategorisinde ürettikleri metaforlara gerekçeleri ile birlikte bakıldığında; Arş. Görevlilerinin daha yolun başında olan, araştırma yaparak ilerleyen, sürekli çalışmak durumunda olan, öğrencilerin ve akademik personelin yardımcısı olarak değerlendirildikleri görülmektedir. Öğretmen adaylarının "akademik olmayan" kategorisinde ürettikleri metaforlara gerekçeleri ile birlikte bakıldığında; Arş. Görevlilerinin her işe koşutan, üstleri tarafından verilen her görevi yapan, yükün büyük bir kısmını omuzlayan, zincirin en önemli parçalarından biri olarak değerlendirildikleri şeklinde yorum yapılabilir.

KAYNAKÇA

Büyüköztürk, Ş. (1996). Türk yükseköğretimine araştırma eğitimi(Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Crook, D. (2002) Educational studies and teacher education. British Journal of Educational Studies, 50(1), 57-75, DOI: 10.1111/1467-8527.t01-1-00191.

Çakmakkaya, Ö.S. (2013). Bilgiyi paylaşmak: biyomedikal alanda bilimsel makale yazım kuralları ile ilgili derleme. Yükseköğretim Dergisi, 3(3), 142-150.

Çaparlar, C.Ö., Dönmez, A.(2016). Bilimsel araştırma nedir, nasıl yapılır? Turk J AnaesthesiolReanim, 44, 212-218.

Hotamışlı, M., Karıcı, A., Çetinel, H. ve Çetinkaya, F. (2011). Üniversite öğrencilerinin akademisyenliğe meslek olarak bakışı: iktisadi ve idari bilimler fakültesi ve eğitim fakültesinde karşılaştırmalı bir araştırma. e-Journal of New World Sciences Academy, 6(2), 144-159.

- İnandı, Y., Tunç, B. ve Uslu, F. (2013). Eğitim fakültesi öğretim elemanlarının kariyer engelleri ile doyumları arasındaki ilişki. Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 3(1), 219–238.
- İpek, C., Gök, E. (2015). ABD ve Türkiye Yükseköğretim Sisteminde Akademik Personelin İstihdamı, Terfi Uygulamaları ve Türkiye Yükseköğretim Sistemi İçin Bazı Öneriler. TYB Akademi, Dil, Edebiyat ve Sosyal Bilimler Dergisi, 5 (13), 177-199.
- Karasar, N. (2000). Bilimsel Araştırma Yöntemi, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 10. Basım, s.8,12,14,39.
- Kariyer Planlama Uygulama ve Araştırma Merkezi (Karmer) (2006). Kariyer planlama ve geliştirme el kitabı. Malatya: Turgut Özal Üniversitesi.
- Kıldan, A.O., Ahi, B. (2015). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Bilimsel Çalışmalara Yönelik Okuma Alışkanlıkları, Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt 4, Sayı 2, s.634-650.
- Kogan, M. (2007). The academic profession and its interface with management. Key challenges to the academic profession (Maurice Kogan&UlrichTeichler Eds.). International Centrefor Higher Education Research Kassel INCHER- Paris and Kassel,Vol: 65. (ss. 161-171).
- Köseoğlu, P., Yılmaz, M., Gerçek, C. ve Soran, H. (2007). Bilgisayar kursunun bilgisayara yönelik başarı, tutum ve öz-yeterlik inançları üzerine etkisi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 33, 203-209.
- Koroğlu, C.Z., Koroğlu, M.A. (2016). Bilim kavramının gelişimi ve günümüz sosyal bilimleri üzerine. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 25, 1-15.
- Miles, M.B., Huberman, A.M., (1994), Qualitative Data Analysis, 2nd Ed.,Newbury Park, CA: Sage.
- Nasser, F., Hagtvet, K. (2006). Multi level analysis of the effects of student and instructor/course characteristics on student ratings. Research in Higher Education, 47 (5), 559-590.
- Nunes, J.C., Rosario, P., Vallejo, G., &Gonzales-Pienda, J. A. (2013). A long itudinalassessment of theeffectiveness of a schoolbasedmentoring program in middle-school. ContemporaryEducationalPsychology, 38(1), 11-21.
- Ortaş, İ., (2004). Öğretim üyesi ya da bilim insanı kimdir, Pivolka, 3(12), 11-16.
- Özgüngör, S., Duru, E., (2014). Öğretim elemanları ve ders özelliklerinin öğretim elemanlarının performanslarına ilişkin değerlendirmelerle ilişkileri. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education) 29(2), 175-188.
- Petchers, M. K., Chow, J. (1988). Interpretingstudents' courseevaluations. Journal of Teaching in SocialWork, 2 (2), 51-61.
- Yıldırım, A., Şimşek, H., (2006). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, Seçkin Yayınevi, Ankara.
- <https://www.yok.gov.tr/kurumsal/mevzuat>